

vi have gennemført Studentersamfundets humane Institutioner udelukkende ved private Kræfter og Penge. Det viste sig imidlertid, at det var en for haard Udskrivning for Bondestanden saaledes hvert Aar at komme af med flere Hundrede Kroner, man kunde ikke skaffe tilstrækkelige Midler herindefra, og af den Grund bleve Forsøgene i Stevns ikke genoptagne, men ikke af nogen som helst anden Grund. Der kan imidlertid fremlægges Breve fra hvert Sted fra den Tid, der vise, at der var Ønske om at genoptage Sagen, og endnu i Fjor i Eftersommeren har jeg faaet Opfordring dernedefra til at arrangere lignende Forsøg. Saa angiver Hr. Povlsen, at Grunden til, at de skulde være mislykkede, skal være den, at Foredragene og vedkommende Tilhørerkreds ere blevne opfattede som en Agitation i antireligiøs Retning — det antireligiøse er mig selv. Jeg skal slet ikke svare paa den Historie, det føler jeg mig noget hævet over. Man erindrer maaske en Historie om, at nede i Italien blev for en halvandet Aars Tid siden en Lærerinde stenet ud af en Landsby, i hvilken hun var ansat af Regeringen, og Grunden var den, at hun underviste Børnene i Blomsternes Bygning og lærte dem, at der var noget, der hed Kronblade og Støvdragere og Støvvej. Dette, at hun lærte Børnene om Støvdragere og Støvvej, var Vidnesbyrd om hendes Umoralitet og om, at hun vænnede Befolkningen til Umoralitet og Irreligiøsitet, og derfor stenede de hende ud af Byen. Det kan godt være, at der har været en lignende Idiot nede i Stevns, der har ment, at mine Foredrag vare irreligiøse, men Flertallet har ikke ment det, thi det viser sig, at de stadig have staaet i Forbindelse med mig siden den Tid. For Resten vilde det være en ganske hæderlig Sag, om de havde været det. Dernæst tilføjer Hr. Povlsen, at Foredragene ikke kunde fortsættes, fordi der manglende Forstaaelse mellem Taler og Tilhørere, men naar man erindrer, som det ærede Medlem for Holbæk (Fogtmann) sagde, at man nede i Holbæk allerede nu har arrangeret sig med den Herre, der har holdt en Foredragsrække i Vinter, for at sikre sig, at han kom igen næste Vinter, saa vidner det ikke om Mangel paa Forstaaelse mellem Taler og Tilhørere. Dette bringer mig hen til en Udtalelse, der i Gaar faldt fra det ærede Medlem for Verving (H. Holm), idet den viser, at det ærede Medlem er akkurat lige saa lidt kendt med denne Sag, som Hr. Højskoleforstander Povlsen er. Det ærede Medlem sagde, at

der er mange gamle Universitetsprofessorer, som ere umulige som Foredragsholdere. Dette viser netop, hvor lidet Umage det ærede Medlem har gjort sig for at trænge ind i denne Sag. Det ser ud, som om det ærede Medlem tror, at Universitetsprofessorerne skulle efter Rang, Alder, Stand og Værdighed kommanderes ud til Befolkningen, enten de egne sig dertil eller ikke. Hvis det ikke er det ærede Medlems Mening, saa ved jeg skam ikke, hvad der skal forstaas ved det ærede Medlems Udtalelse. Sagen er den, at Universitetsudvidelsesbevægelsen ikke i noget som helst Land staaer i en saadan Forbindelse med Universitetet, som det ærede Medlem synes at antage, det er en Række af Universitetslærere, der selv mene, at de kunne gøre deres Tid, deres Kræfter, deres Viden noget mere frugtbringende, end den bliver i Øjeblikket, og som derfor tilbyde Befolkningen denne som Hjælp. Ja, der var meget andet, der kunde fremhæves i Anledning af dette Skrift af Hr. Povlsen. Denne Bemærkning om, at de bestaaende Foredragsforeninger ville komme og kræve Tilskud, er ganske i det blaa, det har jo slet ikke noget med den Historie at gøre. Jeg skal ikke sinke Tingets Tid længere med at omtale denne Sag, jeg har kun omtalt den, fordi det ærede Medlem for Verving i Gaar sagde, at vi ikke kunde være sikre paa, at ikke Stemningen næste Aar vilde se helt anderledes ud end i Aar. Der var en triumferende Haan i den Tone, som kun kunde glæde en Mand, der følte, at han havde ødelagt noget, som var slet, men ikke en Sag, som der har været arbejdet en halv Snes Aar paa. Man skal for at tale paa den Maade, som det ærede Medlem for Verving talte, i hvert Fald have noget Kendskab til Sagen, men den har det ærede Medlem ikke det allerfjerneste Førstehaandskendskab til. . . . (Modsigelse af H. Holm). . . . Ja, gennem det ærede Medlems Udtalelser kunde man da ikke mærke det, men maaske det ærede Medlem vilde forvirre os. Jeg skal sige som det ærede Medlem for Holbæk (Fogtmann) sagde, at jeg har bestræbt mig for at faa denne Bevægelse til at vokse op fra neden, og den er vokset op saaledes, at den ikke kan standses. Jeg har ikke nogen Sinegjort Reklame med denne Sag. Det havde været mig den letteste Sag af Verden at slaa den op til at blive en af Studentersamfundets Institutioner, men det har jeg ikke gjort. Jeg har kun arbejdet den frem, saaledes at den er bleven fuldt og praktisk organiseret, saa at den derefter